

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkan

Sayı : B.12.0.A.SGB.0.03.610/ 2923
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

31/08/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.07.2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02- 24985 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/15664, 7/15668, Muğla Milletvekili Ali ARSLAN'a ait 7/15665, Edirne Milletvekili Cemalettin USLU'ya ait 7/15666, İzmir Milletvekili Selçuk AYHAN'a ait 7/15667, Karaman Milletvekili Hasan ÇALIŞ'a ait 7/15669, ve Bursa Milletvekili İsmet BÜYÜKATAMAN' a ait 7/15670, esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1- Görüş 7/15664 (2 sayfa)
- 2- Görüş 7/15665 (1 sayfa)
- 3- Görüş 7/15666 (4 sayfa)
- 4- Görüş 7/15667 (3 sayfa)
- 5- Görüş 7/15668 (1 sayfa)
- 6- Görüş 7/15669 (1 sayfa)
- 7- Görüş 7/15670 (2 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Selçuk AYHAN
İzmir Milletvekili

Esas no : 7/15667

4 Temmuz 2010 günlü Cumhuriyet Akdeniz ekinde: "Kiraz üreticisinin isyanı" başlığıyla yer alan haberde, "25 kuruşa tüccara vereceğimize bedava halka dağıtınız" denilerek 1 ton kirazın halka dağıtıldığı haberine yer verilmiştir. Isparta Uluborlu üreticiler adına konuşan Ali Rıza Tanık'ın açıklamasının konu edildiği haberde, "yarım litre suyun 1 TL'ye satıldığı ülkemizde 1 kilo kiraz'ın 10 kuruş ile 2 TL arasında satıldığı, ilaç, çapa, gübre maliyetlerinin olmadığı varsayılrsa bile (kirazın)sadece işçilik maliyetinin kilo başına 1-1.5 TL'yi bulduğu" ifade edilmiştir.

8 Temmuz 2010 Cumhuriyet'te yer alan bir haberde ise, Mersin merkeze bağlı Doruklu, Musalı, Çelebili, Esenli, Evrenli, Dalakderesi, Çamlıdere köylerindeki üzüm üreticileri Doruklu köyünde bir araya gelerek üzüm fiyatlarının çok düşük olmasını protesto etmişlerdir. Üzüm salkımlarını eline alıp kaldıran 67 yaşındaki üretici Temam Yılmaz "Abdullah GUL'ümüz, Başbakanımız bunu görsünler. Köylünün anası böyle ağlıyor" diyerek şikâyetini dile getirmişlerdir.

"Yolları bastı kiraz" başlığı ile yer alan bir başka haberde ise; Afyonkarahisar'ın Sultandağı bölgesindeki kiraz üreticileri ürünlerinin para etmemesini yol kapatarak ve kirazlarını yollara dökerek protesto etmişlerdir. (9 Temmuz 2010 Cumhuriyet)

AKP Hükümetinin işbaşı yaptığı tarihten bu yana ülke tarımı ve üreticisinin Cumhuriyet tarihinin en zorlu dönemini yaşadığı açıktır. Ülkemiz çiftçisi emeğini ve etmiş durumdadır ihracatçı firmaların alın terini uygulanan tarım politikalarıyla piyasanın insafına terk Ülkemiz çiftçisi emeğinin karşılığını almayı beklerken tüccar ve kendi aralarında anlaşarak üreticinin malını en düşük fiyattan aldıkları ve piyasayı kontrol ettikleri görülmektedir.

Geçtiğimiz yıllarda: 30.06.2003 tarihinde Afyonkarahisar Sultandağı ilçesinde kiraz ihracatçısı firmaların, 22.05.2006 tarihinde Ege İhracatçı Binliklerinde 17 kiraz ihracatçısının aralarında anlaştıklarının ortaya çıkmasına karşın Rekabet Kurulu Başkanlığına yapılan başvuruların sonuçsuz kalması gibi örnekler, Türk çiftçisinin AKP Hükümeti tarafından korunmadığını ve desteklenmediğini göstermektedir.

Bu bilgiler ışığında;

Soru 1) 2003 yılından bu yana, ihracatçı firmalar hakkında, üreticiden düşük fiyattan alım yapmak üzere aralarında anlaştığı iddiasıyla Rekabet Kurulu başkanlığına kaç şikâyet başvurusunda bulunulmuştur?

Soru 2) Rekabet Kurulu Başkanlığında şikâyet başvurusuna konu olan tarım ürünleri nelerdir?

Soru 3) Rekabet Kurulu Başkanlığına yapılan şikâyet başvurularının sonuçları ne olmuştur?

Soru 4) Rekabet Yasasını ihlal ettiği belirlenen firmalar hakkında ne gibi bir işlem gerçekleştirilmiştir?

CEVAP 1-2-3-4) Sorulara ilişkin olarak, Rekabet Kurulu Başkanlığından alınan cevabi görüş aşağıda ver almaktadır.

2003 yılından bu yana ihracatçı firmaların düşük fiyattan alım yapmak üzere aralarında anlaştığı iddiasıyla Kurumumuza ulaşan şikayet sayısı altıdır. Ayrıca Rekabet Kurulu da 2008 yılında pirinç fiyatlarında yaşanan artışların rekabeti kısıtlayıcı bir uygulamadan kaynaklanıp kaynaklanmadığına yönelik resen inceleme yapmıştır.

Kuruma yapılan altı şikayete konu tarım ürünleri kiraz, elma ve mısırdır. Bunun yanında yukarıda da belirtildiği üzere pirinç konusunda resen inceleme yapılmıştır.

2006 yılında kiraz alımı ve ihracatı yapan bazı firmaların üretilen kirazların alım fiyatını ve diğer koşulları belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiklerine yönelik şikayet üzerine yapılan inceleme sonucu aynı Kanunun 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilen 13 firma hakkında idari para cezası uygulanmıştır. Yukarıda anılan diğer konular hakkında yapılan incelemeler sonucunda ise rekabetin kısıtlandığına yönelik bir bilgi/belgeye ulaşılmadığından ilgili firmalar hakkında herhangi bir işlem yapılmamıştır.

Yukarıda da belirtildiği üzere bazı kiraz ihracatçılarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespiti amacıyla başlatılan soruşturma neticesinde rekabet yasasını ihlal ettiği belirlenen 13 firma hakkında idari para cezası uygulanmıştır.

Diğer yandan 2003 yılı öncesinde olmakla birlikte Rekabet Kurulu ahududu, domates ve bezelye alım fiyatlarının alıcı firmalar tarafından birlikte belirlenip belirlenmediğine yönelik resen inceleme yapmış ancak, ilgili firmaların 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiğine dair bir sonuca ulaşmamıştır. Bunun yanında konsantre meyve suyu fabrikalarının gerek Çivril yöresinde gerekse Türkiye genelinde bir araya gelerek her yıl sanayi elması alım fiyatını belirledikleri iddiasını taşıyan 1999 tarihli başvuru üzerine Kurul ilgili 16 teşebbüs hakkında soruşturma başlatmış ve neticede 10 teşebbüsün 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı anlaşmalar yaptıkları tespit edilmişse de anılan anlaşmaların hüküm ve sonuçlarının Rekabet Kurumunun teşkilatını oluşturduğu 05.11.1997 tarihinden önce sona ermesinden ötürü ilgililer hakkında herhangi bir cezai işlem yapılamamıştır.

Soru 5) Bir yandan üretici firmaların kendi aralarında anlaşarak üreticinin malını en düşük fiyattan alma girişimleri, diğer yandan yağmur ve dolu gibi doğa olayları nedeniyle zarar gören tarım üreticisinin mağduriyetinin giderilmesi konusunda hükümetinizce yürütülen bir çalışma var mıdır?

CEVAP 5) Gelişmiş ülkeler, tarımda yürüttükleri korumacılık politikalarını, tarımda risk yönetim programları ile uygulamaya koyarak; tarım sektörünü, sayılan riskler karşısında sürekli ve çok yönlü desteklemektedir. Bu çerçevede, tarımsal üretimdeki risklere karşılık, modern risk yönetimi olarak tarım sigortalarını kabul etmişlerdir.

Ülkemizde tarım sigortaları uygulamaları; genel sigortacılık kanunu çerçevesinde, bitkisel ürünlerin dolu riskine karşı sigortalanması ile 1957 yılında başlamış, fakat sistem, sektörün özelliği dolayısıyla, bağımsız bir yasal zemin oluşturulamadığından istenen başarıya ulaşamamıştır.

Türkiye'de tarım sektörünü tehdit eden risklerin bugüne kadar sigortalanamayan önemli bir kısmını teminat altına alabilmek, tarımda sürdürülebilirliği sağlamak ve devlet desteği ile tarım sigortasını yaygınlaştırmak ve geliştirmek amacıyla **Cumhuriyet tarihimizde bir ilk olan, 5363 Sayılı Tarım Sigortaları Kanunu**, TBMM'de kabul edilerek, 21 Haziran 2005 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanun ile "Tarımda Risk Yönetimi" yeni bir boyut ve ivme kazanmış olup, üreticilerin, kanunda belirtilen riskler nedeniyle uğrayacağı zararların tazmin edilmesini temin etmek, prim desteği sağlamak üzere, tarım sigortaları uygulamasına yönelik esaslar belirlenmiştir.

Kanun çerçevesinde sigorta kapsamındaki ürünler, riskler, bölgeler ve işletme ölçekleri itibarıyla devlet tarafından sağlanacak prim desteği miktarları, her yıl Bakanlığımızın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmektedir.

- 2006 yılında; bitkisel ürünler için ülke genelinde dolu, fırtına, hortum, yangın ve heyelan riskleri ile açıkta yetişen tüm meyveler için 90 ilçede don riski teminatı verilmiştir.
- 2007 yılında; bitkisel ürünler için ülke genelinde dolu, fırtına, hortum, yangın ve heyelan riskleri ile açıkta yetişen tüm meyveler için ülke genelinde don riski teminatı verilmiştir.
- 2008 ve 2009 yıllarında; bitkisel ürünler için ülke genelinde dolu, fırtına, hortum, yangın, heyelan ve deprem riskleri ile açıkta yetişen tüm meyveler için ülke genelinde don riski teminatı verilmiştir.
- 2010 yılında; bitkisel ürünler için ülke genelinde dolu, fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, sel ve su baskını riskleri ile açıkta yetişen tüm meyveler için ülke genelinde don riski teminatı verilmiştir.

Tüm ülke genelinde Devlet Destekli Tarım Sigortası yaptıran üreticilerin, 2010 yılı kapsamında belirtilen risklerden hasar görmeleri durumunda Tarım Sigortaları Havuz Eksperlerince yapılacak hasar tespit sonucuna göre gerekli tazminat ödemeleri yapılmaktadır

Soru 6) Emeginin karşılığını alamaması bir yana ilaç, gübre, mazot, işçilik vb. masraflarını dahi karşılamayan çiftçimizin her geçen yıl toprağından koptuğı ve ekilen arazi miktarının azaldığı herkesçe bilinen bir gerçektir.

Buna göre;

- a) Ekilen arazi miktarının her geçen yıl azalmasının ülke ekonomisine yaptığı etki,
- b) 2003 yılından bu yana ekilmeyen arazi miktarı,
- c) Ekilmeyen, atıl bırakılan arazi miktarının yıllara göre dağılımı bakanlığınızca bilinmekte midir?
- d) Biliniyorsa, bu bilgiler hakkında kamuoyunu bilgilendirmeyi düşünüyor musunuz?

CEVAP 6) Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 2002 yılında yaklaşık 50 milyon dekar olan Nadas alanı 2009 yılında 43.2 milyon dekara inmiştir. Ayrıca, Nadasa bırakılmayan bu alanlarda çeşitli bitkisel üretim faaliyetleri yapılmakta, münavebe yolu ile üretim sağlanmış olmaktadır. Meyve ve baharat bitkileri ekim alanı aynı dönemde 26.7 milyon dekardan 29.6 milyon dekara çıkmıştır.

Tarım alanlarının azalmasında, doğal afetler, tarım arazilerinin yerleşime açılması, göçler, sanayi tesislerinin artımı ve turizm alanlarının genişlemesi gibi çeşitli etkenler rol oynamaktadır.